

Analýza řešení dopravních přestupků oznamovaných správním orgánům Policií ČR, případně jinými subjekty

Ministerstvo dopravy, odbor provozu silničních vozidel, obdrželo dne 23. dubna 2010 žádost o zpracování materiálu „Analýza řešení dopravních přestupků oznamovaných správním orgánům Policií ČR a jinými subjekty“. Analýza se týká počtu přestupků, které byly předány Policií ČR a jinými subjekty do správního řízení, kolik těchto přestupků bylo projednáno a kolik a jak byl vyřízen zbytek s případnými návrhy opatření.

Po konzultaci s Policejním prezidiem ČR bylo pro zpracování podkladů k uvedené analýze určeno období prvního pololetí roku 2009 a pozornost byla primárně zaměřena na přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích dle § 22 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Přestupky byly pro získání konkrétnějších poznatků roztříděny do dvou základních skupin podle toho, zda na základě oznámení přestupku bylo vůbec zahájeno řízení o přestupku či nikoli. V obou těchto kategoriích pak byly oznámené přestupky dále rozděleny do dalších dílčích skupin z hlediska výsledku řízení či jiných přijatých opatření.

Ministerstvo dopravy, odbor provozu silničních vozidel, se následně obrátilo na jednotlivé obecní úřady obcí s rozšířenou působností s žádostí o poskytnutí údajů potřebných ke zpracování analýzy. Za tím účelem byly obecním úřadům obcí s rozšířenou působností zaslány k vyplnění dvě tabulky; do první tabulky se zaznamenával celkový počet správních deliktů souvisejících bezprostředně s provozem na pozemních komunikacích, které jsou obecní úřady obcí s rozšířenou působností příslušné projednávat, oznámených všemi subjekty (Policie ČR, obecní policie, soudy a státní zastupitelství, jiné subjekty). Do druhé tabulky se zaznamenával pouze počet přestupků dle § 22 zákona o přestupcích, oznámených Policií ČR a spáchaných ve sledovaném období. V této tabulce byly zvlášť vyčleněny přestupky dle § 22 odst. 1 písm. b), c), d) (přestupky související s alkoholem a jinými návykovými látkami).

Vzhledem k tomu, že jednotlivé obecní úřady obcí s rozšířenou působností nepoužívají jednotný systém pro evidenci přestupků (do centrálního registru řidičů se zaznamenávají pouze přestupky, které byly pravomocně projednány, nikoli všechny oznamované přestupky) a zjištění některých požadovaných údajů tak mohlo být neúměrně komplikované, bylo pro takový případ obecním úřadům obcí s rozšířenou působností doporučeno uvést údaje alespoň na základě kvalifikovaného odhadu vycházejícího z vlastních zkušeností. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností byly zároveň požádány o stručné slovní hodnocení četnosti oznamovaných správních deliktů s ohledem na kapacitu úřadu a lhůty k projednávání těchto věcí, a zhodnocení nejčastějších důvodů, kvůli kterým projednání oznámených přestupků nevyústí v pravomocná rozhodnutí o přestupcích.

Od tří obecních úřadů obcí s rozšířenou působností se nepodařilo získat žádné údaje, a to ani přes opakovanou žádost. Několik dalších úřadů nebylo schopno poskytnout některé z požadovaných údajů, neboť o nich nevedly evidenci a nevyužily ani možnosti kvalifikovaného odhadu. V uvedených případech byly tedy chybějící údaje zdejším odborem doplněny přiměřeně podle údajů uváděných obecními úřady obcí s rozšířenou působností s obdobným územního obvodem co do rozlohy a počtu obyvatel. Je nutné poznamenat, že mezi obcemi s rozšířenou působností, u nichž byly chybějící údaje doplněny uvedeným způsobem, byly i obce s dosti velkým počtem obyvatel, jako Brno či Mladá Boleslav. Jelikož se tyto obce podílejí na celkovém počtu oznámených přestupků nezanedbatelnou měrou, je

nezbytné počítat s jistým zkreslením celkových výsledků. K určitým nepřesnostem mohlo dojít též v důsledku některých pochyb či nejasností při vyplňování tabulek, jako např. má-li být vyřízení přestupku uložením blokové pokuty započítáno jako pravomocně rozhodnutá věc v zahájeném řízení, když řízení nebylo zahájeno, apod. Tyto nejasnosti byly obvykle vyjasňovány telefonickými konzultacemi.

Souhrn údajů poskytnutých obecními úřady obcí s rozšířenou působností je uveden v příložených tabulkách.

Z výsledků vyplývá, že z celkového počtu 55 388 oznámených přestupků dle § 22 zákona o přestupcích nebylo cca u jedné čtvrtiny zahájeno přestupkové řízení z důvodu odložení nebo postoupení věci. Nejčastějším důvodem (u téměř 40 % případů, kdy nebylo zahájeno řízení o přestupku oznámeného Policií ČR) bylo odložení věci ve smyslu § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích, tj. došlé oznámení neodůvodňovalo zahájení řízení o přestupku nebo postoupení věci dle § 71.

Pokud řízení bylo zahájeno, pak v 38 355 případech bylo ukončeno vydáním pravomocného rozhodnutí o přestupku. Jedná se téměř o 70 % všech oznámených přestupků, a o 92 % přestupků, o nichž bylo zahájeno řízení. V případě přestupků dle § 22 odst. 1 písm. b), c) a d) zákona o přestupcích je vykazována ještě o něco vyšší úspěšnost – téměř 72 %, resp. 93 %.

Ve zbylých případech bylo řízení o přestupku zastaveno. Řízení bylo nejčastěji zastaveno z těch důvodů, že skutek, o němž se vedlo řízení, se nestal nebo nebyl přestupkem, skutek nespáchal obviněný z přestupku anebo spáchání skutku nebylo obviněnému prokázáno.

Zánik odpovědnosti za přestupek (přestupek nebyl projednán do jednoho roku od jeho spáchání) byl důvodem pro zastavení řízení přibližně ve 2,3 % zahájených řízení.

Slovním hodnocením doplnila poskytnuté údaje asi jedna čtvrtina obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

Pokud jde o vyjádření k četnosti oznamovaných přestupků s ohledem na kapacitu úřadu a lhůty k projednání věci, uváděly obecní úřady s rozšířenou působností většinou, že v poslední době zaznamenávají nárůst oznamovaných správních deliktů, nicméně jejich četnost obvykle přiměřeně odpovídá personálnímu obsazení a jsou projednávány v zákonných lhůtách. Potíže s dodržováním lhůt se objevují spíše u obecních úřadů obcí s rozšířenou působností s velkým územním obvodem. K překračování lhůt dochází obvykle ve složitějších věcech (např. dopravní nehody, u kterých je nutné vyžádat znalecký posudek), při neustálých omluvách obviněného z přestupku z účasti na ústním jednání apod. Zvyšují se též nároky kladené na procesní stránku vedení řízení a nároky na vypracování samotného rozhodnutí.

Mezi nejčastěji uváděné důvody, které způsobují, že projednání oznámených přestupků nevyústí v pravomocná rozhodnutí o přestupcích, patří následující:

- Kolísavá úroveň materiálů zpracovaných oznamovatelem k oznámení přestupků. Jak shodně uvedlo několik obecních úřadů, úřední záznamy vypracované policií v mnoha případech nedostatečně popisují stav, za kterého došlo ke zjištění přestupku, fotodokumentace nebo videozáznamy bývají často neúplné či nekvalitní. Nedostatečné prvotní zadokumentování přestupku pak bývá důvodem pro zastavení řízení, neboť spáchání přestupku nelze prokázat. Pokud je policie přivolána k dopravní nehodě, u které není povinnost oznamovat ji policii, neprovádí policie detailní šetření nehody; úřední záznamy a společný záznam o dopravní nehodě (euroformulář) obvykle neobsahují potřebné údaje, ze kterých by mohl správní orgán při projednávání přestupku vycházet.

- Oznamování přestupků dle § 22 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích při naměřené hodnotě 0,24 ‰ a nižší, kdy je věc následně správním orgánem odložena.

- Oznamování přestupků dle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, u kterých ve většině případů správní orgán zjistí, že vozidlo je skutečně pojištěno a řidič pouze neměl při řízení u sebe doklad prokazující toto pojištění.

- Nezjištění skutečností odůvodňujících zahájení řízení vůči konkrétní osobě, neboť se nepodaří zjistit údaje o řidiči, který se přestupku dopustil. Provozovatelé vozidel s odvoláním na § 60 odst. 1 zákona o přestupcích odmítnou podat vysvětlení s tím, že by osobám jim blízkým hrozilo nebezpečí postihu za přestupek. Týká se to především přestupků oznamovaných obecní policií. V některých případech jsou tato oznámení obecní policie natolik četná, že správní orgány neúměrně zatěžují, což mnohdy vede ke zbytečným průtahům při projednávání závažnějších přestupků.

- Obstrukce ze strany obviněných nebo jejich právních zástupců – zneužívání jednorázových, resp. opakovaných lékařských potvrzení o pracovní neschopnosti v den nařízeného ústního jednání, opakující se omluvy advokátů těsně před ústním jednáním z důvodu pracovní vytíženosti doložené nařízeným jednáním u soudu v jiné věci, problémy při doručování – obviněný se odstěhoval z místa trvalého bydliště a je neznámého pobytu, má trvalé bydliště hlášené na ohlašovně obecního úřadu apod.

Závěrem lze konstatovat, že přiložené statistiky odrážejí stav, který byl v rámci možností Ministerstva dopravy, odboru provozu silničních vozidel, zjistitelný a pro případné další využití těchto údajů je možné zaměřit se na konkrétní části a provést k nim hlubší analýzu.

Přílohy:

- Tabulka č. 1 – Oznámené přestupky a jiné správní delikty související s provozem na pozemních komunikacích spáchané v 1. polovině roku 2009
- Tabulka č. 2 – Přestupky podle § 22 z. č. 200/1990 Sb. spáchané v 1. polovině roku 2009 oznámené Policií České republiky
- Tabulka č. 3 – Rozdělení podle krajů